



Het doel van de les

In deze les ...

- lees ik een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- leer ik een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- leer ik letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- leer ik dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.

Vorbereiding

Voor de leerkracht

Voorzie kopieerblad 1 per leerling.

Materiaal

Voor de leerlingen	Voor de leerkracht
• werkschrift • kopieerblad 1 (per leerling)	• handleiding • (eventueel) een brievenbus

Tekstkenmerken

AVI- en CLIB-niveau	Soort tekst	Thema
AVI-E7 / CLIB-8	historisch – maatschappelijk – technisch – experimenteel – natuur	verleden

Tekststructuur: Het verhaal zelf beslaat één pagina, nadien volgt een korte pagina met uitleg en een antwoord op de vraag of het verhaal waar of niet waar is. Op het einde rondt de schrijver af met vier wist-je-katjes (weetjes over poezen). De tekst heeft een beschrijvende structuur en is gericht op feiten. De lay-out van de tekst is overzichtelijk. De afbeeldingen helpen bij het visueel indelen van de wist-je-katjes (leessessie 3). Ze ondersteunen de tekstinhoud. Er zijn duidelijke onderlinge relaties die de tekst(en) verbinden.

Taalkenmerken: De schrijver heeft een humoristische stijl. De schrijver maakt gebruik van zegswijzen en uitdrukkingen. De betekenis ervan kan uit de context gehaald worden. Er zijn enkele woorden/woordgroepen die extra duiding vragen: een weg banen, omzwerving en populair.

Bedoeling: De schrijver wil informatie over postbedeling in het verleden geven. Hij zet ons aan tot het beoordelen van de tekst.

Benodigde achtergrondkennis: De tekst bevat informatie over alternatieve manieren van postbedeling. Achtergrondkennis is niet essentieel om de tekst te begrijpen. Dit thema sluit aan bij de bundel **Met wie spreek ik?** van *Op verkenning*. In Les 4 worden communicatiemiddelen en de periode waarin ze ontstonden besproken. In Les 5 worden verschillende communicatiemiddelen geordend volgens de tijd.



Vragenstructuur na 3 sessies

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
	Algemene begripsvragen	Naar wie verwijst 'ze'? (opd. 1)  Waarom voegt de schrijver het woord 'misschien' toe in de eerste zin?  Wat is de bedoeling van de schrijver?  Waarop baseer je je voor je voorspelling? Waarom denk je dat?  Waar gaat de tekst over? (opd. 3) 	Hoe ontvang je post? Via welke weg en met welk middel?  Hoe gaf men vroeger boodschappen door?  Denk je dat poezen post kunnen bezorgen? Voorspel. 
	Belangrijke details	Is het verhaal waar of niet waar? (opd. 4, 5a en 5b)  Kleur in de tekst: (opd. 5d)  - wie het kattenexperiment organiseerde. - waarom ze in het experiment geloofden. Onderstreep in de tekst waarom ze het experiment organiseerden. (opd. 5e)  Wat gebeurde er na het experiment? (opd. 5f)  Waarom stond er melk bij de brievenbus volgens jou? (opd. 6d)  Hoeveel tijd had de traagste kat meer nodig dan de snelste kat om de brief te leveren? (opd. 6e)  Wat hebben de bestemming van de duivenpost en de kattenpost met elkaar gemeen? (opd. 6g)  Welke twee dingen kan een poezenpostbode niet? En welke twee dingen wel? (opd. 6h)  Wie was de enige bestemming van de postkat? (opd. 6i) 	
		Waar kwam het idee voor het kattenpostbode-experiment vandaan? (opd. 9)  Toch werkten er al katten in dienst van de post. Leg uit. (opd. 9) 	

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
	Belangrijke details	Naar welke andere dieren als postbezorger wordt verwezen? Welk dier werd eerder al vermeld in de tekst? (opd. 9)  Welk ander sneller middel werd ooit al ingezet om post te bezorgen? Waar? (opd. 9) 	
	Tekststructuur	Zet in de juiste volgorde. Nummer van 1 tot 5. (opd. 6b)  Welke twee tegenstellingen lees je in de tekst op r. 11-15? (opd. 6j)  Welk woordje in de tekst duidt de tegenstellingen aan? (opd. 6k) 	
	Betekenenissen	Hoe ziet een koker eruit? Maak een schets in de cirkel. Waarvoor dient een koker? (opd. 6a)  Op welke typische poezenmanier laat een poes weten dat hij een brief wil leveren? (opd. 6c)  “Een andere kat keek eerst enkele uren de kat uit de boom.” Wat betekent dat? (opd. 6f)  “Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode.” Wat bedoelt de schrijver daarmee? (opd. 6l)  Letterlijk of figuurlijk? Kleur bij elke tekening (letterlijk) de juiste uitdrukking en betekenis (figuurlijk) in dezelfde kleur. (opd. 7) 	
	Bedoeling van de schrijver	Waarom heeft de schrijver voor deze titel gekozen? (opd. 8a)  Werden poezen postbode? Klopt de titel? (opd. 8b)  “De laatste kattenpostbode bezorgde ook zijn brief.” Waarom past ‘allerlaatste’ ook in de zin? (opd. 8c) 	
	Afleidingen	Wat verwachtte je toen je de tekst ging lezen? Kwam je voorspelling uit?  De schrijver schrijft: <i>De dag waarop poezen postbode werden.</i> Wat vind je daarvan?  Wat is de kern van waarheid?  Welke andere informatie uit de tekst vind je nuttig? 	



Let op: Start de les zonder het werkschrift voor de leerlingen.

Mondelinge vragen

Klasgesprek

- Hoe ontvang je post? Via welke weg en met welk middel?
- Hoe gaf men vroeger boodschappen door?

Je kunt het klasgesprek sturen door over te gaan naar papieren post.

TIP: Op de website van Bpost vind je daar achtergrondinformatie over.

Voorlezen en voorspellen

Deel opdracht 1 tot en met 4 (**kopieerblad 1**) aan de leerlingen uit. Lees de inleiding (maar niet de titel) voor:
Er waren misschien eens 37 postbodes die er een beetje anders uitzagen dan je gewoon bent. Ze woonden in Luik en hadden allemaal een grote snor. Ze hielden ervan om in de zon te liggen en ze begonnen zachtjes te spinnen als je ze aanraakte. Ze hadden haar over hun hele lijf, een lange staart en ondanks hun scherpe klauwen waren de meeste van hen poeslief. Dat komt omdat de postbodes in dit verhaal geen mensen zijn, maar ...

Verklap het laatste woord (katten/poezen) niet. Vraag de leerlingen naar wie 'ze' verwijst (**OPDRACHT 1**). Laat de leerlingen het laatste woord raden.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

Lees de titel en herlees de eerste zin van de inleiding:

De dag dat poezen postbode werden

Er waren misschien eens 37 postbodes die er een beetje anders uitzagen dan je gewoon bent.

Stel enkele vragen:

- Waarom voegt de schrijver het woord 'misschien' toe in de eerste zin?
- Wat is de bedoeling van de schrijver? (Hij wil dat we kritisch zijn en raden of het waar of niet waar is.)
- Denk je dat poezen post kunnen bezorgen? Voorspel.
- Waarop baseer je je voor je voorspelling? Waarom denk je dat? Hoe zouden ze dat dan doen?

Bespreek de voorspellingen met de klasgroep.

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- Ik leer een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- Ik leer letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- Ik leer dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.



De dag waarop poezen postbode werden

In deze les ...

- lees ik een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- leer ik een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- leer ik letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- leer ik dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.

1-4 Luister naar je juf of meester.



Kopieerblad 1

1 Luister naar de inleiding. Naar wie verwijst 'ze'?



Geef de leerlingen enkele **aandachtspunten** mee voor ze de tekst lezen:

- Je leest met als bedoeling te voorspellen of het verhaal waar of niet waar is.
- Omcirkel tijdens het lezen moeilijke woorden die je niet begrijpt. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

Lezen

De leerlingen lezen de tekst op het kopieerblad een eerste keer (**OPDRACHT 2**) en maken zelf aantekeningen.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

De leerlingen beantwoorden eerst individueel en dan per vier enkele vragen na de eerste leessessie (**OPDRACHT 3**):

- In het kort, dit verhaal gaat over ...
- Ik vind de inhoud volledig / onvolledig want ...
- Volgens mij is de informatie juist / onjuist omdat ...
- Ik weet over poezen dat ze ...
- Ik vraag me nog af ...

Schriftelijke opdracht

De leerlingen duiden aan of de tekst volgens hen waar of niet waar is (**OPDRACHT 4**).

TIP: Je kunt ook een geheime stemming houden in de klas met een brievenbus. In leessessie 2 wordt het antwoord dan verhelderd.

Model na de voorspelling hoe je zelf de betrouwbaarheid van de tekst nagaat.

Er is geen bronvermelding. Er staat wel een datum en de plaats Luik in de inleiding. De schrijver lijkt wel een ooggetuige te zijn geweest want het experiment wordt volledig beschreven met specifieke informatie/bewijzen: het juiste aantal poezen en het uur van aankomst. Er staat ook: allereerste. Mag ik dan afleiden dat er ook een tweede dag was? Ik twijfel of de schrijver en de organisatoren van het experiment wel voldoende over poezen weten. Een poes kan steeds de weg naar haar eigen terrein/huis

2 Lees de tekst.

In maart 1876 werden zevenendertig poezen opgeleid tot postbode. Ze kregen een halsbandje met een koker aan. In die koker werd een brief gestoken. Op hun allereerste dag was het hun taak om die brief een paar kilometer verder op het juiste adres te bezorgen. Meer dan dertig donzige diertjes baanden zich een weg doorheen de dorpen om uiteindelijk bij een brievenbus te staan miauwen. Ze slurpten er wat melk en bezorgden de poezenpost.

De snelste kat stond na vijf uur zoeken al aan het juiste huis. Een andere keek eerst enkele uren de kat uit de boom en kwam in de loop van de avond aan. Een voor een bezorgde elk beest zijn brief bij de juiste bus. Alleen op het laatste adres was nog geen kat te zien. Het traagste mormel maakte nachtelijke omzwervingen en men begon te vrezen dat hij zijn kat zou sturen. De muizen begonnen al te dansen. Maar vierentwintig uur later kwam de hele poespas toch nog aan en bezorgde ook de laatste kattenpostbode zijn brief.

3 Waar gaat de tekst over? Bespreek in groep.

- In het kort, dit verhaal gaat over ...
- Ik vind de inhoud volledig / onvolledig want...
- Volgens mij is de informatie juist / onjuist omdat ...
- Ik weet over poezen dat ze ...
- Ik vraag me nog af ...

4 Waar of niet waar?

vinden. Ze onthoudt hoe de omgeving eruitziet en ze onthoudt geuren. Wanneer je verhuist, moet je steeds een poes even opsluiten. Wat bedoelt de schrijver met het juiste adres? Is dat het eigen poezenadres of een nieuwe bestemming?

Geef de leerlingen de kans om hun voorspelling eventueel aan te passen.

TIP: Modellen is belangrijk in het leerproces. Als je wilt dat leerlingen goed leren begrijpend lezen, dan moet je als leerkracht het proces voordoen terwijl je hardop denkt en discussies voert met de leerlingen. Ook bij sterke lezers zullen er momenten zijn waarbij je als leerkracht opnieuw moet voordoen. Als je merkt dat de leerlingen vastlopen, brengt modellen het proces opnieuw op gang.

Observatietips tijdens sessie 1

- Loop rond in de klas.
- Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen.
- De leerlingen praten over hun begrip van de tekst of over de moeilijkheid van het taalgebruik in de tekst.
- Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.



Deel de werkschriften uit.

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- Ik leer een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- Ik leer letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- Ik leer dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.

Lezen

De leerlingen lezen zelf de inleiding en de tekst een eerste keer, ze lezen het antwoord NIET WAAR een eerste keer (**OPDRACHT 5**).

Mondelinge vragen

Stel daarna volgende vragen:

- Is het verhaal waar of niet waar?
- Wie organiseerde het kattenexperiment?
- Waarom geloofden ze in het experiment?
- Waarom organiseerden ze het experiment?
- Wat gebeurde er na het experiment?

5 Lees de tekst een tweede keer. Ontdek of het verhaal waar of niet waar is.

VOOR HET LEZEN

a Is het verhaal waar of niet waar? Voorspel.

TJJDENS HET LEZEN

b Is het verhaal waar of niet waar? Kleur het antwoord in de tekst.

c Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

Deel 1

DE DAG WAAROP POEZEN POSTBODE WERDEN

Er waren misschien eens 37 postbodes die er een beetje anders uitzagen dan je gewoon bent. Ze woonden in Luik en hadden allemaal een grote snor. Ze hielden ervan om in de zon te liggen en ze begonnen zachtjes te spinnen als je ze aanraakte. Ze hadden haar over hun hele lijf, een lange staart en ondanks hun scherpe klauwen waren de meeste van hen poeslief. Dat komt omdat de postbodes in dit verhaal geen mensen zijn, maar katten.

In maart 1876 werden 37 poezen opgeleid tot postbode. Ze kregen een halsbandje met een koker aan. In die koker werd een brief gestoken. Op hun allereerste dag was het hun taak om die brief een paar kilometer verder op het juiste adres te bezorgen. Meer dan dertig donzige diertjes baanden zich een weg doorheen de dorpen om uiteindelijk bij een brievenbus te staan miauwen. Ze slurpten er wat melk en bezorgden de poezenpost.

15 De snelste kat stond na vijf uur zoeken al aan het juiste huis. Een andere keek eerst enkele uren de kat uit de boom en kwam in de loop van de avond aan. Een voor een bezorgde elk beest zijn brief bij de juiste bus. Alleen op het laatste adres was nog geen kat te zien. Het traagste mormel maakte nachtelijke omzwervingen en men begon te vrezen dat hij zijn kat zou sturen. De muizen begonnen al te dansen. Maar vierentwintig uur later kwam de hele poespas toch nog aan en bezorgde ook de laatste kattenpostbode zijn brief.

Waar of niet waar?

TJJDENS HET LEZEN

d Kleur in de tekst:

- wie het kattenexperiment organiseerde.
- waarom ze in het experiment geloofden.

e Onderstreep in de tekst waarom ze het experiment organiseerden.

f Wat gebeurde er na het experiment?

Deel 2

Het verhaal is WAAR

In 1876 werden 37 katten in Luik gebruikt als postbode.

Al duizenden jaren worden duiven gebruikt om post te bezorgen. Daarbij wordt een boodschap aan de nek van een duif gebonden, die dan naar huis vliegt om de post te bezorgen. In België was

er een vereniging die zich inzette om de huiskat populairder te maken. Zij vonden dat als duiven dat konden, katten dat vast en zeker ook goed zouden doen. Ze zochten 37 katten om

deel te nemen aan hun postbode-experiment. Een kat begrijpt natuurlijk geen adressen en kan niet kaartlezen. De kat zoekt gewoon de weg naar huis en levert de post thuis af. Je kunt dus alleen post sturen naar de eigenaar van de kat. De vereniging zelf was tevreden met de resultaten en maakte plannen om de poezenpostbodes vaker te gebruiken. Maar toch werd het experiment geen succes. De katten werden maar één keer ingezet.

Ze leerden er wel de belangrijkste postles uit de geschiedenis: Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode.



Meer weten?
Er was misschien eens ...
Kameli Die Breyne en Verne Daenen,
Pulchmann

Schriftelijke opdracht

De leerlingen beantwoorden de vragen
(OPDRACHT 6).

Model enkele antwoorden indien nodig.

Bij vraag 6i vraagt men naar de enige bestemming van de postkat. De poes kan dus maar aan één adres post bezorgen. Ze kan geen adressen begrijpen en kaartlezen (vraag 6h). Dus, net als een duif, gaat ze steeds richting huis. Dat is naar de eigenaar van de poes. In de tekst las ik nochtans 'een' brievenbus. 'Een' wil zeggen eender welke. De schrijver wil hier nog niet te veel informatie geven, maar eigenlijk is het 'de' brievenbus van de eigenaar van de poes, de enige bestemming.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

Sta wat langer stil bij vraag 6l. Laat de leerlingen de twee laatste regels van de tekst herlezen:
Ze leerden er wel de belangrijkste postles uit de geschiedenis: Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode.

- Naar wie verwijst 'ze'?
- Waarom eindigt de schrijver met 'brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode'? (Dat is de boodschap van de schrijver.)
- Wat bedoelt de schrijver met 'brieven rondbrengen is niet van de poes'?

Controleer of de leerlingen het letterlijk en figuurlijk taalgebruik ontdekken. Model eventueel.

Post rondbrengen is het werk van een postbode, niet van een poes. Er staat letterlijk: Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode. Het behoort tot de taak van de postbode. Het is het werk van de postbode en dus niet van de poezen. Ik kruis het derde antwoord aan. De poezen kunnen geen post rondbrengen omdat het geen gemakkelijke klus is. Over iets wat niet gemakkelijk is, zegt men: het is niet van de poes. Dat is een uitdrukking en het heeft een figuurlijke betekenis. Je laat het dus beter aan de postbodes over. Ik kruis het eerste antwoord aan.

Bespreek aansluitend vraag 6f: "Een andere kat keek eerste enkele uren de kat uit de boom." Wat betekent dat letterlijk? Wat bedoelt de schrijver, dus figuurlijk? (De kat keek eerst goed rond voor ze in actie kwam.)

6 Beantwoord de vragen.

Deel 1

Alinea 2 (r. 8-14)

- a Hoe ziet een koker eruit? Maak een schets in de cirkel.

Waarvoor dient een koker?

Een koker dient om een briefje in te steken.



- b Zet in de juiste volgorde. Nummer van 1 tot 5.

- 5 Poes bezorgt post.
- 2 Poes zoekt de weg.
- 4 Poes slurpt wat melk.
- 1 Poes krijgt halsband met koker en brief.
- 3 Poes miauwt bij de brievenbus.

- c Op welke typische poezenmanier laat een poes weten dat hij een brief wil leveren? Omcirkel het cijfer voor de zin in oefening b.

- d Waarom stond er melk bij de brievenbus volgens jou?

bv. om de poes te belonen zodat ze het nog zou doen / om de dorst van de poes te lessen

Alinea 3 (r. 15-23)

- e Hoeveel tijd had de traagste kat meer nodig dan de snelste kat om de brief te leveren?

De traagste kat had 19 uur (24 - 5 uur) meer nodig dan de snelste kat.

- f "Een andere kat keek eerst enkele uren de kat uit de boom." (r. 16) Wat betekent dat?

- ☐ De kat wachtte totdat een andere kat uit de boom kroop.
☒ De kat keek eerst goed rond voor ze in actie kwam.
☐ De kat sprong van boom tot boom om de brief sneller te bezorgen.

Deel 2

Alinea 1 (r. 2-15)

- g Wat hebben de bestemming van de duivenpost en de kattenpost met elkaar gemeen?

Ze gaan beide richting huis.

- h Welke twee dingen kan een poezenpostbode niet? En welke twee dingen wel? Vul aan.

NIET	WEL
<i>adressen begrijpen</i>	<i>de weg naar huis zoeken</i>
<i>kaartlezen</i>	<i>post afleveren</i>

- i Wie was de enige bestemming van de postkat? *de eigenaar van de kat*

- j Welke twee tegenstellingen lees je in de tekst op r. 11-15?

Mening van de vereniging	Feiten over poezenpostbodes
<i>De vereniging was tevreden.</i>	<i>Het experiment werd geen succes.</i>
<i>Ze maakten plannen om poezenpostbodes vaker te gebruiken.</i>	<i>De katten werden één keer ingezet.</i>

- k Welk woordje in de tekst duidt de tegenstellingen aan? *maar*
Omcirkel dat woord tweemaal in de tekst.

Alinea 2 (r. 16-17)

- l "Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode." (r. 17)
Wat bedoelt de schrijver daarmee?

- ☒ Brieven rondbrengen is geen gemakkelijke klus en laat je beter aan de postbode over.
☐ Je hebt veel meer poezen nodig om het werk van één postbode te doen.
☒ Poezen mogen eigenlijk geen brieven rondbrengen. Dat behoort tot de taak van de postbode.
☐ Postbodes met een poes in huis hadden het gemakkelijker.

Schriftelijke opdracht

De leerlingen passen letterlijk en figuurlijk toe met andere uitdrukkingen uit de tekst

(OPDRACHT 7). Dat kan in duo's waarna de vragen klassikaal besproken worden.

TIP: Verduidelijk aan de leerlingen dat de uitdrukking 'poespas maken' komt van een soort stamppot die vroeger op oorlogsschepen gegeten werd.

Observatietips tijdens sessie 2

Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen.
De leerlingen praten over hun begrip en de taal van de tekst op een dieper niveau.
Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.

7 Letterlijk of figuurlijk? Kleur bij elke tekening (letterlijk) de juiste uitdrukking en betekenis (figuurlijk) in dezelfde kleur. 

Letterlijk	Uitdrukking	Figuurlijk
 	zijn kat sturen	Er is niemand.
 	Als de kat van huis is, dansen de muizen.	overdrijven
 	geen kat te zien	je zin doen als je alleen bent
 	poespas maken	wegblijven



Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- Ik leer een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- Ik leer letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- Ik leer dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.

Mondelinge vragen

Klasgesprek

Herlees de titel: *De dag waarop poezen postbode werden.*

- Waarom heeft de schrijver voor deze titel gekozen? (Die titel spreekt aan.)
- Werden poezen postbode? Klopt de titel? (Nee, het is een verzonden verhaal.)
- “De laatste kattenpostbode bezorgde ook zijn brief.” Waarom past ‘allerlaatste’ ook in de zin? (Na deze poes speelde geen andere poes meer voor postbode, het was van de postbode.)

Laat de leerlingen opmerken dat men soms voorzichtig moet zijn met het interpreteren van informatie. Laat de leerlingen het artikel van VRT NWS lezen (link in het bordboek).

Lezen

Laat de leerlingen de tekst een derde keer lezen (**OPDRACHT 8**).

Laat de leerlingen de wist-je-katjes lezen.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

Laat de leerlingen over de volgende vragen (**OPDRACHT 9**) per twee nadenken. De leerlingen markeren de antwoorden in de tekstjes.

Bespreek de antwoorden met de hele klas.

EXTRA OPDRACHT: Plaats een postbus in de klas. De leerlingen schrijven zelf korte wist-je-katjes over allerlei onderwerpen. Ze brengen hun weetje of verzinsel overtuigend voor de klas. De andere leerlingen raden of het waar is.

8 Lees de tekst een derde keer.

VOOR HET LEZEN

- Waarom heeft de schrijver voor deze titel gekozen?
- Werden poezen postbode? Klopt de titel?
- “De laatste kattenpostbode bezorgde ook zijn brief.” (r. 22-23) Waarom past ‘allerlaatste’ ook in de zin?

NA HET LEZEN

d Lees de wist-je-katjes.

WIST-JE-KATJE 1

De inspiratie voor de kattenpostbodes kwam wellicht van het fenomeen ‘kattenrace’. Dat was een wedstrijd die in die tijd in Luik populair was. Daarin werden katten ver van huis losgelaten en de eerste kat die thuiskwam, won de wedstrijd.



WIST-JE-KATJE 2

Gedurende meer dan honderd jaar had het Britse postbedrijf altijd een paar katten in dienst. Niet als postbode, maar als muizenvanger in de postkantoren.



WIST-JE-KATJE 3

Er zijn nog heel wat andere dieren die vroeger weleens gebruikt werden om post te bezorgen. Kamelen, honden, paarden, vogels en rendieren brachten al eens een brief bij het juiste adres.



WIST-JE-KATJE 4

De bijzonderste manier waarop post werd bezorgd is misschien wel per raket. In Oostenrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten experimenteerden postdiensten ooit met raketten vol post voor lange afstanden.



9 Kleur in elk wist-je-katje het antwoord op de vragen.

WIST-JE-KATJE 1:

Waar kwam het idee voor het kattenpostbode-experiment vandaan?

WIST-JE-KATJE 2:

Toch werkten er al katten in dienst van de post. Leg uit.

WIST-JE-KATJE 3:

- Naar welke andere dieren als postbezorger wordt verwezen?
- Welk dier werd eerder al vermeld in de tekst? *duif*

WIST-JE-KATJE 4:

Welk ander sneller middel werd ooit al ingezet om post te bezorgen? Waar?

Evaluatie



Klasgesprek

Evalueer de les- en leerdoelen.

- Wat verwachtte je toen je de tekst ging lezen? Kwam je voorspelling uit?
- De schrijver schrijft: De dag waarop poezen postbode werden. Wat vind je daarvan?
- Wat is de kern van waarheid?
- Welke andere informatie uit de tekst vind je nuttig?

**1 Luister naar de inleiding. Naar wie verwijst 'ze'?****2 Lees de tekst.**

In maart 1876 werden zevenendertig poezen opgeleid tot postbode. Ze kregen een halsbandje met een koker aan. In die koker werd een brief gestoken. Op hun allereerste dag was het hun taak om die brief een paar kilometer verder op
5 het juiste adres te bezorgen. Meer dan dertig donzige diertjes baanden zich een weg doorheen de dorpen om uiteindelijk bij een brievenbus te staan miauwen. Ze slurpten er wat melk en bezorgden de poezenpost.

De snelste kat stond na vijf uur zoeken al aan het juiste huis.
10 Een andere keek eerst enkele uren de kat uit de boom en kwam in de loop van de avond aan. Een voor een bezorgde elk beest zijn brief bij de juiste bus. Alleen op het laatste adres was nog geen kat te zien. Het traagste mormel maakte nachtelijke omzwervingen en men begon te vrezen dat hij zijn kat zou
15 sturen. De muizen begonnen al te dansen. Maar vierentwintig uur later kwam de hele poespas toch nog aan en bezorgde ook de laatste kattenpostbode zijn brief.

3 Waar gaat de tekst over? Bespreek in groep.

- In het kort, dit verhaal gaat over
- Ik vind de inhoud volledig / onvolledig want...
- Volgens mij is de informatie juist / onjuist omdat ...
- Ik weet over poezen dat ze
- Ik vraag me nog af ...

4 Waar of niet waar?



De dag waarop poezen postbode werden

In deze les ...

- lees ik een tekst over poezen die (misschien) als postbode werkten.
- leer ik een tekst te beoordelen als feit of fictie.
- leer ik letterlijk en figuurlijk taalgebruik te herkennen en te gebruiken.
- leer ik dat praten over een tekst die ik vaker lees me de tekst beter doet begrijpen.



1-4

Luister naar je juf of meester.



5

Lees de tekst een tweede keer. Ontdek of het verhaal waar of niet waar is.

VOOR HET LEZEN



a Is het verhaal waar of niet waar? Voorspel.

TIJDENS HET LEZEN



b Is het verhaal waar of niet waar? Kleur het antwoord in de tekst.

c Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

Deel 1

DE DAG WAAROP POEZEN POSTBODE WERDEN

Er waren misschien eens 37 postbodes die er een beetje anders uitzagen dan je gewoon bent. Ze woonden in Luik en hadden allemaal een grote snor. Ze hielden ervan om in de zon te liggen en ze begonnen zachtjes te spinnen als je ze aanraakte. Ze hadden
5 haar over hun hele lijf, een lange staart en ondanks hun scherpe klauwen waren de meeste van hen poeslief. Dat komt omdat de postbodes in dit verhaal geen mensen zijn, maar katten.

In maart 1876 werden 37 poezen opgeleid tot postbode. Ze kregen een halsbandje met een koker aan. In die koker werd een
10 brief gestoken. Op hun allereerste dag was het hun taak om die brief een paar kilometer verder op het juiste adres te bezorgen. Meer dan dertig donzige diertjes baanden zich een weg doorheen de dorpen om uiteindelijk bij een brievenbus te staan miauwen. Ze slurpten er wat melk en bezorgden de poezenpost.



- 15 De snelste kat stond na vijf uur zoeken al aan het juiste huis. Een andere keek eerst enkele uren de kat uit de boom en kwam in de loop van de avond aan. Een voor een bezorgde elk beest zijn brief bij de juiste bus. Alleen op het laatste adres was nog geen kat te zien. Het traagste mormel maakte nachtelijke
- 20 omzwervingen en men begon te vrezen dat hij zijn kat zou sturen. De muizen begonnen al te dansen. Maar vierentwintig uur later kwam de hele poespas toch nog aan en bezorgde ook de laatste kattenpostbode zijn brief.

Waar of **niet waar**?

TIJDENS HET LEZEN



d Kleur in de tekst:



wie het kattenexperiment organiseerde.



waarom ze in het experiment geloofden.

e Onderstreep in de tekst waarom ze het experiment organiseerden.

f Wat gebeurde er na het experiment?

Deel 2



Het verhaal is WAAR
Niet

In 1876 werden 37 katten in Luik gebruikt als postbode.

Al duizenden jaren worden duiven gebruikt om post te bezorgen. Daarbij wordt een boodschap aan de nek van een duif gebonden, die dan naar huis vliegt om de post te bezorgen. In België was

- 5 er een vereniging die zich inzette om de huiskat populairder te maken. Zij vonden dat als duiven dat konden, katten dat vast en zeker ook goed zouden doen. Ze zochten 37 katten om deel te nemen aan hun postbode-experiment. Een kat begrijpt natuurlijk geen adressen en kan niet kaartlezen. De kat zoekt
- 10 gewoon de weg naar huis en levert de post thuis af. Je kunt dus alleen post sturen naar de eigenaar van de kat. De vereniging zelf was tevreden met de resultaten en maakte plannen om de poezenpostbodes vaker te gebruiken. Maar toch werd het experiment geen succes. De katten werden maar één keer
- 15 ingezet.

Ze leerden er wel de belangrijkste postles uit de geschiedenis: Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode.



Meer weten?

Er was misschien eens ...
Kamiel De Bruyne en Yarne Daeren,
Pelckmans



Deel 1

Alinea 2 (r. 8-14)

a Hoe ziet een koker eruit? Maak een schets in de cirkel.

Waarvoor dient een koker?

Een koker dient om een
briefje in te steken.



b Zet in de juiste volgorde. Nummer van 1 tot 5.

- 5 Poes bezorgt post.
- 2 Poes zoekt de weg.
- 4 Poes slurpt wat melk.
- 1 Poes krijgt halsband met koker en brief.
- 3 Poes miauwt bij de brievenbus.

c Op welke typische poezenmanier laat een poes weten dat hij een brief wil leveren?
Omcirkel het cijfer voor de zin in oefening b.

d Waarom stond er melk bij de brievenbus volgens jou?

bv. om de poes te belonen zodat ze het nog zou doen / om de dorst van
de poes te lessen

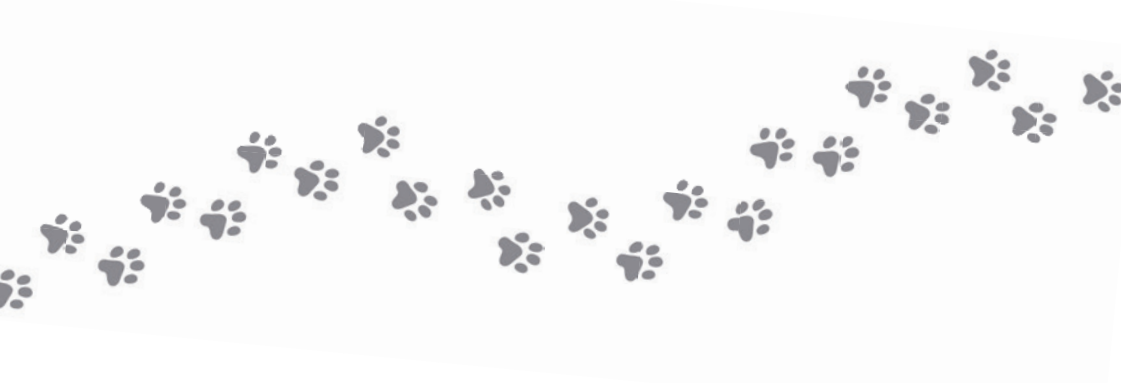
Alinea 3 (r. 15-23)

e Hoeveel tijd had de traagste kat meer nodig dan de snelste kat om de brief te leveren?

De traagste kat had 19 uur (24 - 5 uur) meer nodig dan de snelste kat.

f "Een andere kat keek eerst enkele uren de kat uit de boom." (r. 16) Wat betekent dat?

- ☐ De kat wachtte totdat een andere kat uit de boom kroop.
- ☒ De kat keek eerst goed rond voor ze in actie kwam.
- ☐ De kat sprong van boom tot boom om de brief sneller te bezorgen.



Alinea 1 (r. 2-15)

g Wat hebben de bestemming van de duivenpost en de kattenpost met elkaar gemeen?

Ze gaan beide richting huis.

h Welke twee dingen kan een poezenpostbode niet? En welke twee dingen wel? Vul aan.

NIET	WEL
<i>adressen begrijpen</i>	<i>de weg naar huis zoeken</i>
<i>kaartlezen</i>	<i>post afleveren</i>

i Wie was de enige bestemming van de postkat? *de eigenaar van de kat*

j Welke twee tegenstellingen lees je in de tekst op r. 11-15?

Mening van de vereniging		Feiten over poezenpostbodes
<i>De vereniging was tevreden.</i>	↔	<i>Het experiment werd geen succes.</i>
<i>Ze maakten plannen om poezenpostbodes vaker te gebruiken.</i>	↔	<i>De katten werden één keer ingezet.</i>

k Welk woordje in de tekst duidt de tegenstellingen aan? *maar*

Omcirkel dat woord tweemaal in de tekst.

Alinea 2 (r. 16-17)

l “Brieven rondbrengen is niet van de poes, maar van de postbode.” (r. 17)

Wat bedoelt de schrijver daarmee?

- ☒ Brieven rondbrengen is geen gemakkelijke klus en laat je beter aan de postbode over.
- ☐ Je hebt veel meer poezen nodig om het werk van één postbode te doen.
- ☒ Poezen mogen eigenlijk geen brieven rondbrengen. Dat behoort tot de taak van de postbode.
- ☐ Postbodes met een poes in huis hadden het gemakkelijker.

7

Letterlijk of figuurlijk? Kleur bij elke tekening (letterlijk) de juiste uitdrukking en betekenis (figuurlijk) in dezelfde kleur.

Letterlijk	Uitdrukking	Figuurlijk
	zijn kat sturen	Er is niemand.
	Als de kat van huis is, dansen de muizen.	overdrijven
	geen kat te zien	je zin doen als je alleen bent
	poespas maken	wegblijven

8

Lees de tekst een derde keer.

VOOR HET LEZEN

- a
- Waarom heeft de schrijver voor deze titel gekozen?
- b
- Werden poezen postbode? Klopt de titel?
- c
- “De laatste kattenpostbode bezorgde ook zijn brief.” (r. 22-23)
- Waarom past ‘allerlaatste’ ook in de zin?



d Lees de wist-je-katjes.

WIST-JE-KATJE 1

De inspiratie voor de kattenpostbodes kwam wellicht van het fenomeen 'kattenrace'.

Dat was een wedstrijd die in die tijd in Luik populair was. Daarin werden katten ver van huis losgelaten en de eerste kat die thuiskwam, won de wedstrijd.



WIST-JE-KATJE 2

Gedurende meer dan honderd jaar had het Britse postbedrijf altijd een paar katten in dienst. Niet als postbode, maar als muizenvanger in de postkantoren.

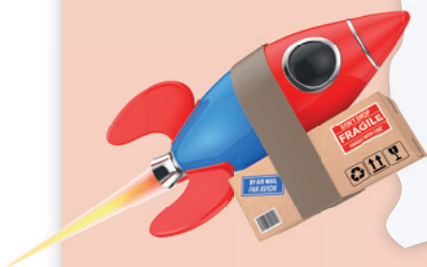
WIST-JE-KATJE 3

Er zijn nog heel wat andere dieren die vroeger weleens gebruikt werden om post te bezorgen. Kamelen, honden, paarden, vogels en rendieren brachten al eens een brief bij het juiste adres.



WIST-JE-KATJE 4

De bijzonderste manier waarop post werd bezorgd is misschien wel per raket. In Oostenrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten experimenteerden postdiensten ooit met raketten vol post voor lange afstanden.



9 Kleur in elk wist-je-katje het antwoord op de vragen.



WIST-JE-KATJE 1:

Waar kwam het idee voor het kattenpostbode-experiment vandaan?

WIST-JE-KATJE 2:

Toch werkten er al katten in dienst van de post. Leg uit.

WIST-JE-KATJE 3:

- Naar welke andere dieren als postbezorger wordt verwezen?
- Welk dier werd eerder al vermeld in de tekst? *duif*

WIST-JE-KATJE 4:

Welk ander sneller middel werd ooit al ingezet om post te bezorgen? Waar?